

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

במדבר

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ח

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאת ב"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת ר' יעקב מיכאל הלוי בן מרת עלקא שיחי' גינזבורג
ליום הולדתו, ר"ח סיון

הרה"ת ר' ישראל זאב בן מרת יענטא פערל שיחי' פיינער
ליום הולדתו, ר"ח סיון

הרה"ת ר' יהודה ארי' ליב בן מרת חי' גאלדא שיחי' קארף
ליום הולדתו, ר"ח סיון

הרה"ת ר' שמואל בנימין בן מרת רחל שיחי' פאגעלמאן
ליום הולדתו, ג' סיון

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי זוגתו מרת גיטל רחל שיחי' שגלוב

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

א. פרשת במדבר קשורה למתן תורה

פרשת במדבר נקראת בדרך כלל בשבת שלפני חג השבועות¹, זמן מתן תורתנו. כל פרשה קשורה לזמן המסויים שבו היא נקראת²,

ובמיוחד, שיום מתן תורה הוא „יום חתונתו“ של הקדוש־ברוך־הוא עם ישראל³, ובנישואין החתן עולה לתורה בשבת שלפני החתונה, כהכנה לחתונה⁴,

ומכך מובן, שציווי של הקדוש־ברוך־הוא למנות את ישראל: „שאו את ראש כל עדת בני ישראל“⁵, שבו מתחילה הפרשה⁶, קשור, ומהווה הכנה לנישואין⁷ של מתן תורה.

ב. „מתוך חבתן לפנינו מונה...“

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר את דברי רש"י⁸ בתחילת הפרשה „מתוך חבתן לפנינו מונה אותם כל שעה... באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם“. ובכך אין מובן, לכאורה:

(א) הסיבה שדברים חביבים נמנים לעתים קרובות, היא מפני שרוצים לדעת את מספרם, שהרי מפני חביבותם חשוב כל פרט בהם, ולכן רוצים לדעת את מספרם המדוייק „כל שעה“. אך הקדוש־ברוך־הוא יודע את מספרם של בני ישראל אף ללא ספירתם, ומדוע הוא ציוה שמשה ואהרן ימנו את ישראל?

(ב) כיון שמניית ישראל כאן קשורה להקמת המשכן, כדברי רש"י „כשבא להשרות שכינתו עליהם“ – צריכה היתה הספירה להתבצע „באחד בניסן“⁹, ביום שבו „הוקם

(1) תוספות (ד"ה קלות שבתוכי) מגילה לא. ב. רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. טור ושור"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. ואף שבתוס' (הובא בהגה"מ לרמב"ם שם) „כדי שלא להסמיך כו'“ – מכיון שכל הענינים שבתורה הם בתכלית הדיוק, צ"ל שפרשת במדבר עצמה גם כן שייכת לעצרת. – וכמו פרשת נצבים שקוראין קודם ר"ה, שזהו מצד השייכות שבין פרשה זו לר"ה (תורת הבעש"ט – נעתקה ב"היום יום" ע' צ'. לקו"ת ר"פ נצבים), אף שהטעם ע"פ נגלה הוא „שלא להסמיך כו' (תוס' והגה"מ שם). (2) שלה"ח חלק תושב"כ ר"פ וישב. (3) תענית כו, ב. (4) דרושי חתונה (בסה"מ קונטרסים ח"א) ד"ה וכל בנין תרפי"ט קרוב לסופו. ולהעיר ממש שם „קוראין אותו לקרות האותיות שבתורה שהם המקיימים עשרה מאמרות“ – והרי מהענינים דמ"ת הוא קיום (העולם שנברא ב)עשרה מאמרות ע"י נתינת עשרת הבריות (ראה שבת פה, א. נתבאר בדרושי חתונה שם פ"ג).

ביום חתונתו זה אהל מועד כו'. וראה גם פרש"י שמיני י, ה. נשא ז, א. ולהעיר גם מתנחומא פרשתנו ה (הובא בכלי יקר כאן ד"ה באחד לחדש. ניי"ש): משל למלך שנשא אשה כו'. (8) וראה גם תנחומא פרשתנו ד. במדב"ר פ"א, ד. (9) ומה שהמנין דפ' תשא „לידע מנין הנותרים“ הי' לאחר יום הכפורים, ולא מיד אחר המגפה – הוא* מפני שאז הייתה „חבתן“ בגלוי, (כדפירש רש"י (תשא ל, טז)) כי אז „נתרצה המקום לישראל לסלות להם. ונצטוו על המשכן“. ובפרט על פי משי"ת (לקמן ס"ז) שמנין בניי ה' כשהי' בהם שנינו למעלותא, הרי שינוי כזה נעשה רק לאחר יוה"כ** (משא"כ לפני זה, לא הי' בהם עילוי לגבי

(*) בפשטות יש לומר. לפי שמיד לאח"ז עלה משה להר ושהה שם בי"ב יום – עד יוה"כ. אבל מוכח כדלקמן מלשון רש"י המובא שם. וי"ל שהוכחח רש"י לזה היא ממה שהכתוב מקשר מנין זה בזנותת אותו על עבודת אהל מועד. (** ואולי יש לומר, שזהו אחד הטעמים למה שהווקק רש"י ב' פחוס (כו, א) לפירוש שני. ולהעיר שגם בפירושו הראשון שם אינו מזכיר הלשון „חברה“ (אף שיש לומר שסומך עצמו על מה שפירש לפניו). – וראה לקו"ש (המתורגם) ח"י"ח ע' 356 ואילך.

(32) ועד להנחת אבן פינה. [בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל]. (33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

להביא את 770 הביתה!
 כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!
 האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
 יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פרץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפנייהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפנייהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770") הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24) מיכה ב, יג.

25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27) תבוא כט, ג.

28) ברכות ל, א.

29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30) משלי יד, כה.

31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

המשכן", או, לפחות, מיד למחרת, אם אי אפשר היה באותו יום עצמו¹⁰. מדוע דחו את הספירה כחודש שלם – עד אחד באייר¹¹?

קודם חטא, ודארה).

ועפ"ז מובנת גם בפשטות השייכות של "לידע מנין הנותרים" ל"זנתת אותו על עבודת אהל מועד" (נדבת המשכן) – כי ריצוי המקום לישראל בהסליחה דיוכ"פ, באופן של "נתרצה להם כל" (ולא רק שנתור מן המגפה), נתבטא בזה שינצטוו על המשכן*** (ראה במקומות שנבטנו בלקו"ש ח"ז ע' 214 הערה 29).

10) כי י"ל שמצד גודל העילוי דענין המשכן, לא ה' שייך אז שום ענין אחר, אפילו לא הציווי על המנין אף שבא בסיבת הקמת המשכן. [וע"ד המבואר בלקו"ש ח"ז שם (ע' 216), הטעם ש"ויקהל משה" ה' למחרת יום הכיפורים – כי ביום הכיפורים עצמו היו מסורים ונתונים רק לענין התשובה והתורה, ובמילא, לא ה' שייך אז אפילו הציווי על מלאכת המשכן, אף שענינו הוא "כדי שידעו.. שנתכפר להם" (ראה בהגמטן בלקו"ש שם)]. ולהעיר מההוראה כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשילי' במסכתא אחריתי (שבת ג, ב).

11) ע"פ דרך הפשט יש לומר: בנוגע להקמת המשכן מדגיש הכתוב (פקודי מ, ב, יז) שהי' "באחד לחודש", והוא – אחת מעשר עשרות שנטל אותו היום (שבת פו, ב – הובא בפירושי ר"פ שמיני – ומוזה מובן, שזה שייך גם לדרך הפשט). ורצה הקב"ה שגם המנין (השייך להקמת המשכן) יהי' באחד לחודש – ביום זכאי, (ומכיון שביום הקמת המשכן לא ה' אפשר למנותם (כבהערה הקודמת)), מנאם באחד לחודש השני, דוגמה קצת עכ"פ ליום הקמת המשכן.

ועפ"ז יומתק (א) לשון רש"י "באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם" – שבא להדגיש בזה ההשוואה שבין ב' זמנים אלו, ששניהם היו באחד לחודש. (ב) מה שמעתיק (לפני פירוש) רק "באחד לחודש" – ומשמית תיבת "השני"*** – כי בזה מדגיש, שגם המנין (אף שהי' בחודש השני, ה' "באחד לחודש", דוגמת יום הקמת המשכן).

***) ומה שרש"י מפרש שהמנין הי' בכדי לידע מנין הנותרים – אף שלכאורה הי' אפשר לומר שהמנין הוא רק בגלל (השינוי של) הציווי על נדבת המשכן (כברשב"ר ר"פ תשא) – יש לומר: בדרך הפשט (משא"כ בדרך החסידות – ראה לקמן סוס"ה) אין מקום למנות שתי פעמים מצד ענין אחד – משכן (בתחלת נדבתו ולאחר הקמתו). ומכיון שהמנין דריש פרשנותו היא מצד "שבא להשרות שכינתו עליהם", לכן מפרש רש"י שהמנין דפ' תשא הוא "לידע מנין הנותרים" (אלא שמ"מ הי' זה לאחרי יו"כ, כי אז דוקא הי' עילוי, כבפנים ההערה).

(* הטעם מה שרש"י מעתיק גם "וידבר במדבר סיני" – נתבאר בישיבת ש"פ במדבר תשכ"ה. וראה גם לקמן הערה 33.

** ראה גם ב"ה ברוב הדפוסים. ובדפוס ראשון מעתיק גם "השני".

ג) מדוע דוקא במנין זה ניתנה ההוראה "תפקדו אותם... אתה ואהרן"¹², בשונה מכל המנינים האחרים: בספירת בני ישראל "כשיצאו ממצרים", וכך גם במנינים קודמים יותר¹³, אין מוזכר כלל בתורה מי מנאם. במנין "כשנפלו בעגל" נאמר "וידבר ה' אל משה... כי תשא את ראש בני ישראל..."¹⁴, שרק משה רבינו מנאם – ואילו כאן, במנין שלאחר הקמת המשכן, נצטוו משה במפורש, שגם אהרן ימנה ביחד עם משה רבינו?

ג. מנין מגלה את נקודת היהדות

ההסבר לכך בפנימיות הענינים הוא:

ייחודו של "מנין" הוא בכך, שהכל נמנים בו כשוויים: ה"גדול שבגדולים" במעלה ובחשיבות אינו נחשב יותר מאחד, וה"פחות שבפחותים" אינו נחשב פחות מאחד.

מכך מובן¹⁵, שהחיבה לישראל – "חבתן" – המתבטאת באמצעות "מנין" אינה מפני מעלות מסויימות, שבהן יש הבדל בין יהודי

12) א, ג. וראה גם שם – ד, ה, יז, יח. ומה שהי' בהמנין גם "איש איש למטה" (א, ד) – הרי לא היו בהמנין עצמו כ"א "כשתפקדו (היינו משה ואהרן) אותם יהיו עמוס נשיא כל" (פרש"י שם). וע"כ צריך לפרש כן במ"ש (שם א, מד) משה ואהרן ונשיאי ישראל. – הטעם שהצרכו להנשיאים, עיין ספורנו (א, ד) ועוד. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 3 ואילך.

13) ראה בהגמטן לקמן הערה 19. רש"י ר"פ שמות. ומה שרש"י מתחיל כאן בהמנין "כשיצאו ממצרים" – כי רק בזה רואים ש"מונה אותם כל שנה", שהרי גם המנינים המנויים ברש"י היו במשך קצת יותר משנה אחת. גם י"ל שהמנינים שקודם יציי"מ אין שייכים לנדוד" – כי הם רק מה שהכתוב מונה אותם. משא"כ "כשיצאו ממצרים" י"ל שהי' מנין ממש כדמשמע בפירש"י פנחס כו, א.

14) ר"פ תשא. והמנין "לידע מנין הנותרים" כשנפלו בעגל הוא חמנין דפ' תשא (ראה רש"י שם פסוק טז).

15) ראה גם ב"ה [המתורגם] ח"ז ע' 3 ואילך. ח"ז [המתורגם] ע' 7.

אחד למשנהו, אלא מפני נקודת היהדות, שבה שווים כל ישראל¹⁶.

וכיון שנקודת היהדות כשלעצמה נעלית מגילוי, לכן הורה הקדוש-ברוך-הוא לספור את ישראל, על אף שגם ללא המנין גלוי הדבר כלפי שמיא, כי על ידי ה"מנין" מתגלית נקודת היהדות¹⁷. וכפי שרש"י מבאר זאת בפרשה קודמת¹⁸, שבה הוא מפרש לראשונה שמנין בני ישראל הוא מפני חביבותם: "להודיע חביבתם" – לגלות את חשיבותם וחביבתם.

ד. "מונה אותם כל שעה"

לפי זה אפשר גם לבאר את דברי רש"י¹⁹ "מונה אותם כל שעה". שהרי, לכאורה, אין מובן כלל: אמנם, מזמן יציאת מצרים ועד או, עד "באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים", תקופה שמעט למעלה משנה, נמנו בני ישראל שלוש פעמים. אך מאז חלפה תקופה ארוכה ביותר, שלוששים ושמונה שנים, עד לספירתם שוב – בשנת הארבעים. והדבר נדיר ביותר בשנים הרבות שלאחר מכן עד היום, שבהן נמנו ישראל פעם אחת בלבד, כנאמר במדרש²⁰, שבמשך כל התקופות, עד עתה, נמנו ישראל רק תשע פעמים, וה"מנין"

העשירי יהיה בביאת המשיח – ואם כך, כיצד מתאים לומר "מונה אותם כל שעה"?

בפשטות אפשר לומר, שבמלים "כל שעה" אין רש"י מתכוון שהם נמנים לעתים קרובות, אלא כאשר חל אצל ישראל שינוי משמעותי (למעליותא²¹, הגורם לשינוי למעליותא ב"חייבתך"). בכל זאת, אין הדבר ברור כל כך מהביטוי "כל שעה".

אך לפי האמור לעיל, שהמנין הוא כדי לגלות את נקודת היהדות, יש לומר, שבביטוי "כל שעה" מתכוון רש"י לרמז, שגילוי נקודת היהדות, המתרחש על ידי המנין ונרמז בו, הוא באופן שהוא מורגש ומשפיע²² "כל שעה":

כאשר כופים יהודי לעבוד עבודה זרה ר"ל (וכך לגבי כל עבירה, אשר היצר הרע "כופה" על היהודי לעבור²³), הוא עלול לחשוב, לכאורה: כיון ש"אין לך דבר שעומד בפני התשובה"²⁴, והרי על ידי תשובה מאהבה "נעקר עונו מתחילתו"²⁵ – מה "נורא" כל כך אם יתנתק באופן זמני (ח"ו) מהקדוש-ברוך-הוא? – הרי תמיד²⁶ באפשרותו לשוב בתשובה ולתקן עצמו, ויותר מכך – לעקור לחלוטין את העבר!

אך רואים שלא כך הוא, אלא היהודי בטבעו מוכן למסירת נפש כדי לא להתנתק מהקדוש-ברוך-הוא אפילו לרגע אחד, בלי לחשוב שהוא יכול לתקן זאת מאוחר יותר. וההסבר לכך הוא, מפני ש"אור ה" המלוכבש בנפשו של היהודי הוא "למעלה מהזמן, ושליט

20 ראה לעיל הערה 9.

21 בסגנון הידוע "פעולה נמשכת".

22 ראה רמב"ם הל' גירושין ס"ב.

23 נסמן בלקו"ש ח"ז ע' 8 הערה 24.

24* רש"י יומא פו, א.

24 ואף שהאומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה – הרי אם חק ונתחוק ונתגבר על יצרו ועשה תשובה מקבלין תשובתו (אגרת התשובה פ"א).

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14 כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15 ישע"י יא, יא-יב.

16 תהלים קכו, ב.

17 משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

18 ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19 להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ש שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20 הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעווען סעווענטי".

21 ויצא כה, יד.

22 וישב לה, כט.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה (יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

ומושל עליו"²⁵, ולכן אין לגביו הבדל בין רגע קצר לבין תקופת זמן ארוכה. התנתקות מהקדוש-ברוך-הוא, ח"ו, אפילו לרגע אחד, מופרכת אצלו בדיוק כמו לתקופה ארוכה.

לכך מתכוון רש"י בביטוי "מונה אותם כל שעה": גילוי נקודה היהדות במנין משפיע ושומר על היהודי "כל שעה", אפילו לזמן קצר, ואף שביכולתו לתקן את העבר – אך כיון שבזמן המועט, עד אשר יתקן, הוא נפרד מאלקות ח"ו – הרי הוא מבטל את כל החיובים, ומוסר את נפשו, כי את נקודת היהודי הוא "מונה כל שעה".

ה. שלושה אופנים של "מנין" וגילוי נקודת היהדות

לפי כל האמור לעיל יובן ההבדל בין שלושת סוגי ה"מנינים" המוזכרים בדברי רש"י: כשיצאו ממצרים, כשנפלו בעגל וכו' (לפני הקמת המשכן), ובאחד באייר לאחור הקמת המשכן:

בגילוי נקודת היהדות ובהשפעתה על ישראל יש, באופן כללי, שלושה אופנים:

א) שגם לאחר שמתגלית אצלו נקודת היהדות – עד כדי כך שהיא מעוררת אצלו נכונות למסירות נפש בפועל ממש, בכל זאת נשארים עדיין כוחותיו הפנימיים, השכל וכדומה, כפי שהיו.

לדוגמא, כמוסבר בספר התניא²⁶, שגם קל שבקלים מוסר נפשו על קידוש ה', ובכל זאת הוא נקרא "קל שבקלים" גם כאשר הוא מוכן

למסור נפשו ממש, כי²⁷ על עבירות אחרות הוא עלול לעבור.

ב) שנקודת היהדות משפיעה על כוחותיו הפנימיים: תפיסתו השכלית וכדומה הם בהתאם לנקודת היהדות. אך בכל זאת ניכר, שתפיסתו זו במוח וכו' אינה נובעת מהשכל עצמו²⁸, אלא מכוח אחר שהשפיע על הבנתו.

ג) שנקודת היהדות חודרת ומשפיעה על כל מהותו והיא כל מציאותו. כך, שהשכל כשלעצמו מבין בהתאם לנקודת היהדות.

זהו ההבדל בין שלושת ה"מנינים" שהוזכרו לעיל:

ביציאת מצרים האירה אצל ישראל אמונה פשוטה, אשר עוררה אצלם את "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"^{28*}, אך לא היה לכך קשר עם כוחותיהם הפנימיים²⁹.

לפני הקמת המשכן, כאשר על ידי "ועשו לי מקדש" היו צריכים להגיע ל"ושכנתי בתוכם"³⁰ – בתוך פנימיותם – היה "מנין" מסוג שני²⁰, ולא הספיקה ה"חיבה" שנתגלתה על ידי המנין בצאתם ממצרים, כי עתה היה צורך בהודעת החיבה, בגילוי נקודת היהדות, באופן מעמיק יותר, אשר יחדור וישפיע גם על הכוחות הפנימיים – ושכנתי בתוכם – שיהיו מוכנים לגילוי של "ושכנתי" בתוכם.

ולאחור הקמת המשכן, כאשר כבר עשו ישראל את העבודה במשכן והפכו להיות בעצמם "משכן" לקדוש-ברוך-הוא, לא רק מפני "ושכנתי" מלמעלה, אלא מפני עבודתם העצמית – אז היה "מנין" שלישי: שחיבתן של

(25) תניא פכ"ה (לא, ב).

ויל"פ ב' הענינים: מצד "למעלה מהזמן" כל ענין (אפי' של רגע) יש בו ענין דנצחיות וכדלקמן (בתניא שם לב, א) בקדושה, אלא שבענין דלעו"ז תשובה עוקרת; מצד "ושלש ומושל עליו" אפשר שענין דלפי שעה יתכן להיות נוגע יותר מענין דזמן ארוך.

(26) פ"ח ואילך.

(27) אין סתירה לזה ממ"ש בקונט' העבודה פ"ה (ע' 32) – כי המדובר שם הוא בכללות. אבל בנוגע לענינים פרטים אפשר להיות כו' כפנינים.

(28) ראה סידור שער ל"ג בעומר בתחלתו.

(28*) ירמ"ו, ב, ב.

(29) שלכן הוצרך להיות "כי ברח העם" (תניא פל"א).
(30) תרומה כה, ח. ו"בתוכם" (לשון רבים) היינו "בתוך כאו"א מישראל" (נסמן בלקוטי [המתורגם] ח"ג ע' 160).

ישראל, נקודת היהדות, נתגלתה גם מצד הכוחות הפנימיים עצמם, כדלעיל.

1. חודש אייר ואהרן – העלאת המטה

בכך יובן מדוע היה המנין שלאחר הקמת המשכן רק "באחד באייר", ומדוע גם אהרן היה צריך להשתתף במנין בני ישראל ביחד עם משה:

ההבדל בין ניסן – חודש הגאולה, יציאת מצרים – לבין אייר – החודש של ספירת העומר – הוא: ניסן הוא המשכה מלמעלה למטה, ואייר – העלאה מלמעלה למטה. הוא גם ההבדל בין משה לבין אהרן, שמה שהוא "שושבינא דמלכא" ש"ממשיך" אלקות מלמעלה למטה, ואהרן הוא "שושבינא דמטרוניתא" – הוא מעלה את כנסת ישראל מלמעלה למטה.³²

וכיון שה"מנין" שלאחר הקמת המשכן היה כדי לגלות את נקודת היהדות לא רק מלמעלה למטה, אלא גם מצד הכוחות הפנימיים עצמם, ממטה למעלה – לפיכך הוא היה צריך להתבצע על ידי משה ואהרן יחדיו. ודוקא "באחד לחודש השני", כאשר יש גם ענין של העלאת המטה, ולא רק³³ המשכה מלמעלה.

31 נתבאר בארוכה בלקו"ש ח"א פ' אמור. ח"ד ע' 1302. ולהעיר מלקו"ת פרשתנו ג, א.
32 ח"ג כ, א (רע"מ). נג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו ב, סע"ד ואילך, שוהו גם שני הענינים "במדבר סיני" ו"באהל מועד". ע"ש.
33 ויש לומר, (ביינה של תורה" שבפרש"י), שבוה פרש"י מעתיק (לפני פירושו) "במדבר סיני (באחד לחודש)", מרמו הטעם למה שנמנו "באחד" באייר – לפי שזה המנין שייך לענין ההעלאה מלמעלה למטה, בחי' "במדבר סיני" [אלא שמ"מ הוא שייך גם ליום הקמת המשכן –

2. המנין בחודש אייר – הכנה למתן תורה

זהו הקשר בין פרשת במדבר, המתחילה בציווי "שאו את ראש..." (ויש לומר, ש"שאו" הוא גם מלשון נישואין) – לבין "יום חתונתו זה מתן תורה":

במתן תורה התחדשו שני הענינים – "העליונים ירדו לתחתונים" ו"התחתונים יעלו לעליונים"³⁴.

וכהכנה לאיחוד הקדוש-ברוך-הוא עם ישראל בשני הקיים³⁵ – "המשכה" של אור אין סוף בכנסת ישראל, והעלאה של כנסת ישראל לאור אין סוף – קוראים בתורה על ה"מנין" אשר היה "באחד לחודש השני (שבא לאחר החודש הראשון והמשכותיו), ואשר יתבצע על ידי משה רבינו, שושבינא דמלכא, ואהרן, שושבינא דמטרוניתא,

וזהו ההכנה לאיחוד שבמתן תורה, שעל ידי אורייתא³⁶ – "ישראל³⁷ וקודשא בריך הוא כולא חד".

(משיחות ש"פ במדבר תשכ"ד-כ"ה)

המשכה מלמעלה "באחד לחודש" (ראה לעיל הערה 11 ובשו"ג א').
34 שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו. וראה לקו"ש ח"ח ע' 23 ואילך.
35 ויש לומר, שב' קוין אלו נרמזים [לא רק במקום הציווי "במדבר סיני באהל מועד" (ראה הערה 32), אלא גם] בזמן הציווי "באחד לחודש ג' בשנה ג'": "חודש" שייך ללכנה מלכות – העלאה, ו"שנה" – לחמה, ז"א – המשכה (ראה לקמן שם הערה 18).

וע"פ המבואר לקמן שם (ע' 267), שיעקר העילוי דמ"ת הוא חיבור ב' הקוין יחד – יש לומר, שגם ענין זה נרמז בזמן הציווי, כי "בח' חודש ובח' שנה (שבכתוב זה) הכל אחד" (לקו"ת שם ג, א מוח"ג קוין, ב).
36 לקו"ת ויקרא ג, ג (מוח"ג עג, א).
37 ח"ג צג, ריש ע"ב.

הוספה

בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים"¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, ובנה מקדש בירושלים? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני" ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי' צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

1 פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

2 ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

3 מגילה כט, א.

4 ספ"א.

5 ראה סנהדרין צה, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

6 יל"ש ישעי' רמו תצט.

7 ועפ"י יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.